

นิพนธ์ต้นฉบับ

ผลของโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมหลักเลียง การใช้สารเสพติดของเยาวชน

ฐิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์^{*1} อารยา ทิพย์วงศ์¹ ลักษณา ยอดดกกลกิจ¹ และ สายสมร เจริญกิตติ²

¹สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ²กองการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

บทคัดย่อ

บทนำ ยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้าน ทำให้ประชาชนมีความเครียดในการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบัน รวมทั้งเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่ยากลองและต้องการการยอมรับจากเพื่อน โดยเยาวชนจะคลายความเครียดโดยใช้สารเสพติด บุหรี่และแอลกอฮอล์ งานวิจัยไม่เดลเชิงสาเหตุของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่เป็นปัจจัยภูมิคุ้มกันให้หลักเลียงสารเสพติดโดย การเห็นคุณค่าในตนเอง การตระหนักรู้โทษของสารเสพติด การควบคุมตนเอง การฝึกทักษะชีวิตโดยการทดลองทำด้วยตนเองจะทำให้หลักเลียงการใช้สารเสพติดได้ **วัตถุประสงค์** เปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมหลักเลียงการใช้สารเสพติดของเยาวชนกลุ่มเสี่ยงหลังได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองกับกลุ่มที่ได้รับความรู้สารเสพติดตามปกติ **วิธีการ** เป็นการศึกษาเชิงทดลองสองกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่เสพสารเสพติด จำนวน 60 ราย โดยการสุ่มอย่างง่าย การวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 ราย และกลุ่มควบคุม 30 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง แบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติ แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และ พฤติกรรมหลักเลียงการใช้สารเสพติด เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยมีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค เท่ากับ 0.78, 0.87, 0.88 และ 0.88 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (paired-t-test) **ผลการศึกษา** พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดหลังเข้าโปรแกรมสูงกว่าเยาวชนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และ เยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมหลักเลียงการใช้สารเสพติดหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 **สรุป** โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ช่วยให้เยาวชนมี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสารเสพติดและ และ พฤติกรรมหลักเลียงการใช้สารเสพติดเพิ่มขึ้นได้

คำสำคัญ: ● โปรแกรม ● การรับรู้ความสามารถของตนเอง ● พฤติกรรมหลักเลียง ● เยาวชน

เวชสารแพทย์ทหารบก. 2562;72(1):33-40.

ได้รับต้นฉบับเมื่อ 24 กันยายน 2561 แก้ไขบทความ 17 ตุลาคม 2561 ได้ตีพิมพ์เมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2562

ผู้รับผิดชอบหลัก ดร.ฐิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์ สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถนนอุทองนอก เขตดุสิต กทม. 10300

วิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Original Article

The Effectiveness of Perceived Self-Efficacy Program for Assisting Adolescents Towards Behavioral of Avoiding Narcotics

Thitavan Hongtiyanon^{*1}, Araya Tipawong², Lakana Yodkolkij³ and Saisamon Chaleoykitti^{*2}

¹Suan Sunandha Rajabhat University; ²The Royal Thai Army Nursing College

Abstract:

Introduction: It is a place of globalization that has a big effect on every unit of the country. People have more stress from living the modern life. Many people, including teenagers, chose alternative way or relieving stress by using addictive substances and alcohol because adolescence is age that want to try, to know, to Challenge and Believe in their friends. The CAUSAL MODEL of risk factors and immune factors found that the causal factor as an immune factor avoids the drug by Self-esteem, knowledge of drug, Self-control, life skill doing by their self. The program was based on Bandura. **Objective:** This reseach was to compare knowledge before and after received a perceived self-efficacy program. **Methods:** The Quasi-experimental research two group pretest posttest design were to this samples were 60 risk adolescents by sampling. The questionnaires were tested for content validity by 3 experts. The reliability of two instruments were reported by using Cronbach's Alpha coefficient as of 0.78, 0.87, 0.88 and 0.88 respectively. The data was also analyzed using descriptive statistics; percentages, means and standard deviation. paired-t-test. **Result** revealed that : The experimental group had a statistically significant score on Self-Efficacy higher than the control group at the .01 significance level. The experimental group had statistically significant scores on Behavior Avoiding Narcotics and Knowledge and Attitude, higher than the control group at the .01 significance level. **Conclusion:** Perceived Self-Efficacy Program can increase effectiveness of knowledge about narcotics and towards behavioral of avoiding narcotics.

Keywords: ● Program ● Self-Efficacy ● Avoiding narcotics ● Adolescents

RTA Med J. 2019;72(1):33-40.

Received 24 September 2018 Revised 17 October 2018 Accepted 7 February 2019

Corresponding author, Thitavan Hongtiyanon, Suan Sunandha Rajabhat University, U-thong Nok Rd., Dusit, Bangkok 10300

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลงทางด้านความเป็นอยู่ ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทำงานแข่งกับเวลาตามกระแสวัตถุนิยม ส่งผลให้ ประชาชนมีความเครียดมากขึ้น ประกอบกับการใช้สื่อโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เรื่องเกี่ยวกับสุรา เป็นการกระตุ้นให้มีการบริโภค สุรามากขึ้น ทำให้ประเทศไทยมีอัตราการดื่มสุราเป็นอันดับ 5 ของ โลก ผลของการตลาดและการโฆษณาที่มีผลต่อการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์¹ ซึ่ง บุหรี่ แอลกอฮอล์เป็นประตูลู่สารเสพติดตัวอื่นๆ ซึ่งปัญหาสารเสพติดเป็นภัยที่ร้ายแรงต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญอันดับ 3 ของประเทศโดยมีสถิติผู้เกี่ยวข้องกับ สารเสพติดจากรายงานประจำปีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ปีงบประมาณ 2561 จำนวน 203,281 คน² ผู้ที่ใช้สารเสพติดในขนาดที่มากและระยะเวลานานมีโอกาสเป็นผู้ป่วย จิตเภท³ โรคจิตเภทเป็นโรคทางจิตที่พบได้เป็นส่วนใหญ่ของโรค ทางจิตทั้งหมดและเป็นกลุ่มอาการทางจิตที่เรื้อรังและรุนแรงที่สุด ลักษณะทางคลินิกที่สำคัญคือ ประสาทหลอนและหลงผิด ซึ่งเมื่อ มีอาการต้องรักษาที่โรงพยาบาลทางจิตเวช สอดคล้องว่าถ้ามีการ จับกุมผู้ใช้สารเสพติดมีมาก ผู้ป่วยจิตเวชก็จะมากตาม สอดคล้อง กับสถิติของโรงพยาบาลศรีนครินทร์ กรมสุขภาพจิตว่า โรงพยาบาล ศรีนครินทร์มีผู้ป่วยจิตเวชเพิ่มมากขึ้น⁴ และพบว่ามีแนวโน้มที่เยาวชน เกี่ยวข้องกับสารเสพติดมากขึ้น ทั้งๆที่ในโรงเรียนในสังกัดของกระทรวง ศึกษาธิการ มีหลักสูตร การสอนเรื่องสารเสพติดในวิชาสุขศึกษาแต่ พบว่า เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด การสังเกตผู้ติดสาร เสพติด แต่ก็ยังไม่สามารถป้องกันการใช้สารเสพติดในเยาวชนได้ เนื่องจากเยาวชนไม่เห็นความสำคัญ แต่จากการให้ความรู้เรื่องยา เสพติดของ ลีตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์⁵ สรุปได้ว่า ต้องให้เยาวชนมี ความรู้พิษภัยถึงขั้นนำไปใช้และฝึกทักษะการปฏิเสธ ตลอดจนตระหนักรู้ว่าการใช้บุหรี่ สุรา จะเป็นประตูที่ทำให้สูสารเสพติดตัวอื่นๆ ถ้าเสพสารเสพติดจะเป็นผู้ป่วยจิตเภท มีอาการประสาทหลอนและ หลงผิด⁵ ถ้าป่วยเป็นโรคจิตเภทแล้วจะมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับ ต่ำ⁶ ดังนั้นการป้องกันไม่ให้เป็นโรคจิตเภทคือการไม่ไปยุ่งเกี่ยว กับสารเสพติด แต่กลุ่มที่มีแนวโน้มที่มีปัญหามากขึ้นในการใช้สาร เสพติดคือ เยาวชนวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-19 ปี⁷ เนื่องจาก เยาวชนช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่อยากรอง อยากรู้ ชอบสิ่งที่ท้าทายและ ตามเพื่อน อีกทั้งบุหรี่ยังจะถูกสอดแทรกและโฆษณาจากภาพยนตร์ และทำให้มีความรู้สึก ว่า เท่ เป็นจุดเด่น จึงอยากเลียนแบบและ

ทำให้เริ่มมีการทดลองบุหรี่และสุรา จากการสัมภาษณ์เยาวชนกลุ่ม เลี้ยงของโรงเรียนแห่งหนึ่งที่หนีเรียน กำลังสูบบุหรี่ที่หน้าห้องนำ ชาย บอกว่า เริ่มสูบบุหรี่ตั้งแต่ ม 2 สาเหตุเพราะเพื่อนให้ทดลอง สูบ เนื่องจากกลุ่มเพื่อนที่คบด้วย มีค่านิยมว่าการสูบบุหรี่ในวัยนี้ เท่คนที่สูบได้ต้องกล้าทำในสิ่งที่เพื่อนวัยเดียวกันที่เรียนเก่งๆ ก็ยัง ไม่กล้าทำ ส่วนหนึ่งเพื่อให้เพื่อนกลุ่มที่สูบบุหรี่ยอมรับว่าสูบบุหรี่ เหมือนๆ กัน และยอมรับว่าแอบดื่มสุราในวันศุกร์และวันเสาร์ ซึ่ง สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนมีความรู้เรื่องบุหรี่และสุรา ว่าเป็นอันตราย แต่เห็นตัวแบบคือ ผู้ใหญ่ก็ยังสูบบุหรี่และการดื่มสุราเป็นเรื่องปกติ เยาวชนไม่ทราบเรื่องสมองติดสารเสพติดและไม่ทราบว่าถ้าดื่มสุรา หรือใช้สารเสพติด เช่น ยาบ้า ยาไอซ์แล้วจะเป็นโรคจิตเภทมาก่อน เลย จากงานวิจัยของ วราภรณ์ กุประดิษฐ์⁸ เรื่องการพัฒนาการ รับรู้ความสามารถของตนเองและการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยง การใช้สารเสพติดของเยาวชนและงานวิจัยสอดคล้องกับ ลีตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์⁹ พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง จะมี ผลต่อการตัดสินใจปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปฏิบัติตัว ดังนั้น การ ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง แก่เยาวชนกลุ่มเลี้ยง เรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเส พติดของเยาวชนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะเยาวชนกลุ่มเลี้ยงถ้าบุคคลมี ความเชื่อมีความมุ่งมั่น เชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองมีความสามารถใน การหลีกเลี่ยงสารเสพติด โดยที่มีความรู้เรื่องสารเสพติด มีเจตคติ มีการกระทำด้วยตนเอง การเห็นตัวแบบ มีการเลียนแบบ การสร้าง แรงจูงใจ ตามแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ของแบน ดูรา¹⁰ จะมีผลต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด¹¹ และมี งานวิจัยโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มี ต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนในชุมชน¹² ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SEM พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านสภาพ แวดล้อมทางครอบครัว ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกัน ส่งอิทธิพล โดยรวมต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชน ปัจจัย เชิงสาเหตุ ได้แก่ ปัจจัยภูมิคุ้มกัน เรียงตามลำดับความสำคัญใน การมีภูมิคุ้มกันได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง .90 การตระหนักรู้โทษของสารเสพติด .66 การควบคุมตนเอง.54 ทักษะชีวิต .47 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเส พติดของเยาวชนคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง การตระหนักรู้โทษของ สารเสพติด และต้องมีการฝึกทักษะชีวิตเพื่อที่จะสามารถควบคุม ตนเองให้สามารถหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดได้

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการป้องกันเยาวชนชนกลุ่มเสี่ยงจากสารเสพติดและมีส่วนเกี่ยวข้องในการผลิตพยาบาล โดยสอนพยาบาลเรื่องการให้การพยาบาลและการ บำบัดรักษาผู้ติดสารเสพติดและป้องกันการใช้สารเสพติด โดยมหาวิทยาลัยสวนสุนันทามีวิทยาเขตที่จังหวัดนครปฐมและได้ไปบริการวิชาการให้ความรู้โครงการ การป้องกันสารเสพติดในชุมชนพบว่า โรงเรียนมีเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับบุหรี่และสุราถึงร้อยละ 49 จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องสารเสพติดในเยาวชนโดยเฉพาะเรื่องบุหรี่ สุราและ สารเสพติด ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างและศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนเพราะเห็นความสำคัญว่า ถ้าบุคคลมีความเชื่อมีความมุ่งมั่น เห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมั่นในตนเองว่าตนเองมีความสามารถในการหลีกเลี่ยงสารเสพติด จะมีผลต่อพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด โดยโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ของเบนดูรา¹⁰ ให้เยาวชนชนกลุ่มเสี่ยงหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และไม่ใช้สารเสพติด เพื่อที่จะเป็นเยาวชนที่ดีและเข้มแข็ง เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้เยาวชนชนกลุ่มทดลองเกี่ยวกับสารเสพติดก่อนและหลัง ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเอง
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนชนกลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองกับกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดตามปกติ

วิธีการ

วิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดสองกลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง ประชากรคือ เยาวชนในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่สมัครใจเข้าร่วมงานวิจัยเรียนในระดับมัธยมศึกษาสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จับคู่กลุ่มตัวอย่างให้มีความคล้ายคลึงจำนวน 60 คน โดยใช้รูปแบบ การวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research Design) และหลังเข้าโปรแกรม อบรม ได้กลับคืน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยแบ่งเยาวชนชนกลุ่มเสี่ยงออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน คำนวณโดยใช้วิธีวิเคราะห์อำนาจทดสอบ ใช้โปรแกรม Power

Analysis of Simple Size (PASS)¹³ ได้สุ่มคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ เยาวชนกลุ่มเสี่ยงแบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คนรวมเป็น 60 คน โดยคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างคือ เกรดน้อยกว่า 2.5 บิดามารดาหย่าร้าง มีประวัติสูบบุหรี่หรือดื่มสุราและยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยครั้งนี้ และได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง (เนื่องจากอายุต่ำกว่า 18 ปี เกณฑ์ในการคัดออกคือ ไม่ยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยหรือเข้าโปรแกรมไม่ครบทั้ง 6 ครั้ง กลุ่มควบคุมได้รับความรู้สารเสพติดตามปกติมีกิจกรรม 6 ครั้งเท่ากัน ส่วนกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองของเบนดูรา¹⁰ จำนวน 6 ครั้ง มีกิจกรรมครั้งละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ดังนี้ การให้ความรู้เรื่องชนิด โทษภัยสารเสพติด สมองติดยา การใช้กระบวนการกลุ่มพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการสร้างแรงจูงใจ การฝึกทักษะใช้ประสบการณ์ตรงในการฝึกทักษะการปฏิเสธสารเสพติด การเห็นตัวแบบที่ดี การแสดงบทบาทสมมติ การเล่นเกม การแก้ปัญหา การระดมสมอง การใช้กระบวนการกลุ่ม การวางแผนเป้าหมาย การฝึกทักษะการปฏิเสธสารเสพติด การเสริมแรง การพูดให้กำลังใจ การกระตุ้นเตือนโดยใช้แผ่นพับ การดูวีดิทัศน์ให้กำลังใจ การฝึกบันทึกอารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้เยาวชนชนกลุ่มเสี่ยงหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และไม่ใช้สารเสพติด หลังจากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ COA. 1-055/2017 ลงวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2560 จึงเก็บแบบสอบถามก่อน

เครื่องมือในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด วัดก่อนและหลังเข้าโปรแกรม ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นแบบรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ที่พักอาศัย สถานภาพการสมรสของบิดา-มารดา รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ปัญหาของตนเองและต้องการความช่วยเหลือมากที่สุด ชนิดและปริมาณสารเสพติดที่ใช้ บุหรี่ สุรา เป็นแบบเขียนตอบในช่องว่าง มี 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและพฤติกรรมหลีกเลี่ยงสารเสพติด ดัดแปลงจาก มีดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 20 ข้อ แบบทดสอบเป็นลักษณะเลือกตอบ 4

ตัวเลือกโดยให้กา ☐ ทัข้อที่ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของ่านมากที่สุด คะแนเต็ม 20 คะแน ผู้ได้คะแนนความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดสูง หมายถึงมีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดได้ถูกต้อง

2. แบบวัดเจตคติต่อการใช้สารเสพติด โดยผู้วิจัยได้ปรับปรุงและดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นีออน พินประดิษฐ์¹⁴ วราภรณ์ ภูประดิษฐ์^{8,9} วิวัฒน์ หงษ์กิตติยานนท์ ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินค่า 6 ระดับ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ผู้ได้คะแนนสูง หมายถึงมีเจตคติทางลบต่อการใช้สารเสพติดสูง

3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยยึดทฤษฎีของแบนดูลา ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 12 ข้อเป็นแบบมาตราประเมินค่า มี 6 ระดับคือ มั่นใจอย่างยิ่ง มั่นใจ ค่อนข้างมั่นใจ ค่อนข้างไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจ ไม่มั่นใจอย่างยิ่งผู้ได้คะแนนสูงหมายถึง มีการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนสูง

4. แบบวัดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด ผู้วิจัยสร้างแบบวัดพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราประเมินค่า ให้เลือกตอบ 6 ระดับคือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย ผู้ได้คะแนนสูง หมายถึง ผู้ได้คะแนนสูงหมายถึง มีพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดสูง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การหาความตรง (validity) นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องของข้อคำถาม ด้วยการหาค่า IOC ได้ค่า IOC = 0.85 และนำข้อคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้นมีความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด แบบสอบถามเจตคติต่อการใช้สารเสพติด การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับเยาวชนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 30 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง ทดสอบหาความเชื่อมั่น โดยวิธีแอลฟา ครอนบาค ค่าความเชื่อมั่นรายด้านแรงสนับสนุนทางสังคม ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.78, 0.87, 0.88 และ 0.88 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (paired-t-test)

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เลขที่ COA. 1-055/2017 ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนอย่างละเอียดในการเก็บข้อมูลและประโยชน์ของการนำข้อมูลไปใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจากการวิจัย ได้ตามประสงค์ทุกเมื่อ ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ ผลการวิจัยนำเสนอเป็นภาพรวมไม่ระบุชื่อหรือข้อมูลเป็นรายบุคคล

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน พบว่าเป็นเพศชายทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 15.27 ปี ผลการเรียนเกรดเฉลี่ย 2.00 รายได้ต่อเดือน 8,373 บาท การสูบบุหรี่ต่อวันเฉลี่ย 3.55 มวนและการดื่มสุราเฉลี่ย 2.82 แก้วต่อสัปดาห์ ตามลำดับ โดยแยกแสดงเปรียบเทียบเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Table 1)

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเยาวชนกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าโปรแกรม ให้ความรู้เรื่องสารเสพติดและการรับรู้ความสามารถของตนเอง และพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน ก่อนและหลังเข้าโปรแกรม (Table 2)

จากตารางที่ 2 พบว่า เยาวชนในกลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องสารเสพติด การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดและพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด หลังเข้าโปรแกรมอบรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Table 1 ลักษณะทั่วไปของเยาวชนเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง (n = 30) และกลุ่มควบคุม (n = 30)

ลักษณะทั่วไป	Mean	SD
อายุเฉลี่ย (ปี) กลุ่มทดลอง	15.17	0.699
อายุเฉลี่ยกลุ่มควบคุม	15.17	0.699
ผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มทดลอง	2.02	0.35
ผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มควบคุม	1.98	0.31
รายได้ของครอบครัวกลุ่มทดลอง (บาท)	8,353	4,972
รายได้ของครอบครัวกลุ่มควบคุม	8,393	5,012
การสูบบุหรี่ (มวน) กลุ่มทดลอง	3.7	0.75
การสูบบุหรี่ กลุ่มควบคุม	3.4	0.72
การดื่มสุรา (แก้ว)กลุ่มทดลอง	2.7	0.877
การดื่มสุรากกลุ่มควบคุม	3.0	0.699

Table 2 ผลการวิเคราะห์คะแนนเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความรู้เรื่องสารเสพติด การรับรู้ความสามารถของตนเองพฤติกรรมก่อนและหลังเข้าโปรแกรม ระหว่างเยาวชนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n = 30)

ตัวแปร	ก่อนเข้าโปรแกรม		หลังเข้าโปรแกรม		paired -t-test	p-value
	Mean	SD	Mean	SD		
ความรู้เรื่องสารเสพติด						
ก่อนทดลอง	40.01	10.18	60.24	9.44	3.74**	0.01
กลุ่มควบคุม	40.01	10.11	44.01	12.11		
การรับรู้ความสามารถของตนเอง						
กลุ่มทดลอง	61.14	10.01	64.19	12.15	3.48*	0.01
กลุ่มควบคุม	51.50	11.50	55.14	15.67		
พฤติกรรมหลักเสี่ยง						
กลุ่มทดลอง	50.50	21.31	66.98	23.42	5.74**	0.01
กลุ่มควบคุม	50.50	21.21	52.50	21.31		

**p 0.01

วิจารณ์

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ปัญหาเรื่องสารเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่ยาและแอลกอฮอล์ในเยาวชนเมื่ออยู่จริง ทั้งๆ ที่กฎหมายให้จำหน่ายบุหรี่ยาและแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป และจะพบเยาวชนเพศชาย ที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นตอนต้น อายุเฉลี่ยน้อยลงคืออยู่ในช่วงอายุ 15.50-15.02 ปี สอดคล้องกับสถาบันธัญญารักษ์ที่รักษาบำบัดสารเสพติด⁷ พบว่า กลุ่มที่มีแนวโน้มที่มีปัญหามากขึ้นในการใช้สารเสพติดคือ เยาวชนวัยรุ่นที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-19 ปี และจากโปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองนี้พบว่า เยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดหลังเข้าโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตรงตามทฤษฎีการเรียนรู้ในเรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองของเบนดูรา⁷ เรื่องกระบวนการรู้คิดทางปัญญา เพราะถ้าบุคคลมีความรู้ จะทำให้ มีเจตคติ และเมื่อมีการฝึกกระทำด้วยตนเอง การเห็นตัวแบบ มีการเลียนแบบ การสร้างแรงจูงใจ ตามแนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง ของเบนดูรา¹⁰ จะมีผลต่อพฤติกรรม^{8,9} และสอดคล้องงานวิจัย โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยภูมิคุ้มกันที่มีต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดของเยาวชนในพื้นที่หมู่บ้านอาสาและป้องกันตนเอง¹² ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SEM พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่เป็นปัจจัยภูมิคุ้มกันให้หลีกเลี่ยงสารเสพติดโดย การเห็นคุณค่าในตนเอง การตระหนักโทษของสารเสพติด การควบคุมตนเอง การฝึกทักษะชีวิตโดยการ

ทดลองทำด้วยตนเองในโปรแกรมนี้ จึงทำให้เยาวชนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดหลังเข้าโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรม และสอดคล้องกับงานวิจัย⁹ ว่าถ้าเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์จากผู้อื่น การพูดชักจูงโน้มน้าวด้วยคำพูด การให้กำลังใจจะทำให้หลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดได้ และจากโปรแกรมนี้ความรู้เรื่องสารเสพติดที่สำคัญนอกจากพิษโทษภัยของสารเสพติดแล้ว ยังต้องให้เยาวชนตระหนักพิษโทษภัยเรื่องสารเสพติดและเรื่องสมองติดสารเสพติดและหยุดการใช้บุหรี่ยาและแอลกอฮอล์ เพราะเนื่องจากบุหรี่ยาและแอลกอฮอล์จะเป็นประตูไปสู่สารเสพติดตัวอื่นๆ

2. เยาวชนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมหลักเสี่ยงการใช้สารเสพติดหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับทฤษฎีการใช้สารเสพติด และจากการบำบัดสถาบันธัญญารักษ์^{4,3} เพราะถ้าบุคคลมีความรู้เรื่องสมองติดสารเสพติดและพิษโทษภัยจะทำให้ตระหนักและเป็นสิ่งสำคัญในการควบคุมตนเอง เยาวชนจะหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด โปรแกรมการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน รวมเวลา 18 ชั่วโมง พบว่า มีประสิทธิผล เนื่องจากมี 2 ด้านใหญ่ คือ ความรู้เรื่องชนิด พิษ ภัยสารเสพติด สมองติดยาและเส้นทางการติดสารเสพติด จำนวน 6 ชั่วโมง ด้านที่สองคือ การรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด จำนวน 12 ชั่วโมง เนื้อหากิจกรรมมีเรื่องการใช้กระบวนการกลุ่ม เพราะเนื่องจากกลุ่มนี้เป็นเยาวชนรุ่น

เดียวกัน มีลักษณะคล้ายกันจะเกิดการเลียนแบบ ตามแนวคิดของของเบนดรา ประกอบกับการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเอง ในการสร้างแรงจูงใจนี้โดยใช้ตัวบุคคลที่ประสบความสำเร็จในชีวิตกับผู้ที่เคยป่วยเป็นโรคจิตเภทที่มีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีหรือตัวแบบจากวีดิทัศน์ที่ใช้สารเสพติดแล้วต้องต้องขังอยู่ในเรือนจำ จะทำให้เยาวชนไม่ต้องการเลียนแบบนักโทษในเรือนจำหรือไม่ต้องการเลียนแบบผู้ที่ป่วยเป็นโรคจิตเภทหรือผู้ป่วยที่ปอดถูกตัด แต่การที่จะคงไว้ (retention) ในโปรแกรมนี้ต้องมีการจัดการการฝึกอบรมเป็นระยะๆ ตามงานวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตัวในผู้ป่วยต้องมีการกระตุ้นสร้างแรงจูงใจ¹⁵ อีกประเด็นที่สำคัญคือเรื่อง การฝึกทักษะใช้ประสบการณ์ตรงในการฝึกทักษะ การปฏิเสธสารเสพติดเมื่อมีเพื่อนมาชวนให้ใช้สารเสพติด การแสดงบทบาทสมมุติทำให้เยาวชนรับรู้ ว่า เมื่อต้องเจอสถานการณ์ที่เพื่อนชวนใช้สารเสพติดต้องปฏิเสธโดยบอกเหตุผลและความรู้สึกแล้วรีบเดินหนีออกจากสิ่งแวดล้อมนั้นไป อีกทั้งการเล่นเกมที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเองทำให้เยาวชนรู้สึกภูมิใจเนื่องจากสามารถตัดสินใจทำสิ่งที่สำเร็จด้วยตนเอง อีกทั้งการวางเป้าหมายในชีวิตจะทำให้เยาวชนรู้จักความสามารถของตนเองมากขึ้นเพราะเนื่องจากเยาวชนกลุ่มนี้จะเรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ต่ำถึงปานกลางผลการเรียนเฉลี่ย 1.97-2.02 จากเกรดเต็ม 4.00 แสดงว่าเยาวชนเรียนไม่เก่งด้านการเรียนแต่เยาวชนยังมีความสามารถด้านกีฬา การวาดรูปและศิลปะ การร้องเพลง เป็นต้น อีกทั้งการตั้งเป้าหมายชีวิตเพื่อจะได้ตั้งใจเรียนตลอดจนการตั้งเป้าหมายเล็กๆ เพราะเยาวชนกลัวว่าจะเป็นมะเร็งและจะต้องโดนตัดปอด การฝึกทักษะการปฏิเสธสารเสพติด การเสริมแรง การพูดให้กำลังใจ การกระตุ้นเตือนโดยใช้แผ่นพับ การดูวีดิทัศน์ให้กำลังใจ การฝึกบันทึกอารมณ์ ความรู้สึกเมื่ออยากบุหรี่และพฤติกรรมเตือนด้วยตนเองจากแผ่นพับ และสติ๊กเกอร์ และสอดคล้องกับงานวิจัย^{8,9,15,16} การพัฒนาโปรแกรมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตัว ว่ากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด มีการปฏิบัติตัวสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการได้เข้าร่วมโปรแกรมฯ ทำให้เยาวชนมีการรับรู้และมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติตัวให้สำเร็จตามเป้าหมายที่มุ่งไว้ก่อนการกระทำพฤติกรรม และมีความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำพฤติกรรมการปฏิบัติตัวที่เหมาะสม ผู้ป่วยจึงกระทำพฤติกรรมการปฏิบัติตัวได้อย่างเหมาะสม¹⁶ สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ว่าถ้า

ได้เข้าโปรแกรมจะทำให้เชื่อมั่นในตนเอง เช่น จิรัชทร ถิ่นไฟโรจน์¹⁷ ว่าผลของการเข้ารับบำบัดโดยโปรแกรมเมทริกซ์หรือการบำบัดสารเสพติดจะทำให้เข้าใจวงจรสมองติดสารเสพติด มีวิธีการเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้นดังนั้นโปรแกรมและการทำกิจกรรมจึงทำให้เยาวชนกลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมนี้

สรุป

โปรแกรมนี้มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน โดยโปรแกรมต้องมีความรู้ที่รู้เรื่องสารเสพติด สมองติดยา ทักษะการปฏิเสธสารเสพติด โปรแกรมต้องให้เยาวชนได้ในเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์จากผู้อื่น การพูดชักจูงโน้มน้าวด้วยคำพูด การให้กำลังใจเพื่อให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และการตั้งเป้าหมาย การทำสัญญาและติดตามตนเองเพื่อการใช้ชีวิตที่ต้องอยู่ในสังคมและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่า ควรมีระบบการดูแลช่วยเหลือเยาวชนในโรงเรียน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง และควรพัฒนาศักยภาพของเยาวชน เนื่องจากเยาวชนสามารถพัฒนาได้ถ้ามีแรงจูงใจ ให้ตระหนักถึงพิษโทษภัยสารเสพติดและควรตั้งเป้าหมายในอนาคตการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

โปรแกรมนี้มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน โดยต้องเริ่มให้มีความรู้เรื่องพิษโทษภัยเรื่องสารเสพติดและใช้สารเสพติดจะทำให้สมองติดยาและเป็นโรคจิตเภท ทักษะการปฏิเสธสารเสพติดให้เยาวชนได้ในเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์จากผู้อื่น การพูดชักจูงโน้มน้าวด้วยคำพูด การให้กำลังใจเพื่อให้เยาวชนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และตั้งเป้าหมายในชีวิตเพื่อให้มีจุดหมายในชีวิต

ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ และควรมีระบบการช่วยเหลือเยาวชนในโรงเรียน โดยเฉพาะเยาวชนที่เป็นวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยง และควรพัฒนา

ศักยภาพของเยาวชน เนื่องจากเยาวชนสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีแรงจูงใจ ให้ตระหนักถึงพิษโทษภัยสารเสพติดเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชนได้ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.พรพรรณ วรสีหะ คณบดีวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ได้มอบทุนอุดหนุนในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. นงนุช ใจชื่น. สถานการณ์ ช่องว่างและโอกาสในการควบคุมการตลาดและการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข. 2560;11:11-20.
2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รายงานประจำปี สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2561. [อินเทอร์เน็ต]. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด; 2558 [วันที่อ้างอิงถึง 1 มีนาคม 2562]. ที่มา: https://www.oncb.go.th/Home/Pages/DOC_narcotic_2561.aspx
3. มาโนช หล่อตระกูล. โรคจิตเภท. ใน: มาโนช หล่อตระกูล และ ปราโมทย์ สุดณิษฐ์. (บรรณาธิการ). จิตเวชศาสตร์ งามาธิบัติ. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์. 2553;2:12-36.
4. กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. รายงานประจำปีผู้ป่วยใน. โรงพยาบาลศรีธัญญา. นนทบุรี. 2561:41-52.
5. จิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์. การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชในศตวรรษที่ 21. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2561.
6. จิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์, อารยา ทิพวงศ์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตในผู้ป่วยจิตเภท. วารสารพยาบาลทหารบก. 2561;19:487-95.
7. โรงพยาบาลชัยภูมิ. รายงานประจำปีในผู้ป่วยในโรงพยาบาลชัยภูมิ. ปทุมธานี. 2017.
8. วราภรณ์ ภูประดิษฐ์. การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและการควบคุมตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติดของเยาวชน. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551.
9. จิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์. รูปแบบการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงสารเสพติด (บุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า) ในเยาวชน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2561;4:140-6
10. Bandura, A Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 1997;84:191-215.
11. Klakthongkorn S, Atittaya P, Yuttatiri P. Factors Influencing Sexual Risk Behaviors among Youth with Amphetamine Use. Journal of Nursing Science. 2016;34:40-52 .
12. Langka Wilailak. Causal Model of the Risk Immune Factors on Substance about Risk Behaviors of children and Juveniles In Voluntary Development and Self -Defense Village Journal of Research Mythology. 2017;30:101-18.
13. รัตน์ศิริ ทาโร. วิจัยทางการแพทย์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 2561:71-9.
14. นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. ปัจจัยทางสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2541:80-91.
15. Setthajan Nittaya, et al. The Development of Self Efficacy Program to Health Behaviors in Schizophrenia Patients. The Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health. 2016;30:1-16
16. จิตวันต์ หงษ์กิตติยานนท์. การพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงสารเสพติด. นนทบุรี. 2561:89-92.
17. จิรฉัตร ถิ่นไฟโรจน์ และ นวพร ธีรฤทธิพัฒน์กุล. ผลของการเข้ารับบำบัดโดยโปรแกรมเมทริกซ์ต่อคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยยาเสพติด โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. เวชสารแพทย์ทหารบก. 2561:71:3-8 .